

El 'glamour' d'un cavaller. Tomàs Francesc de Pau de Oña (Madrid, ? - Cadaqués, 1699) i Cadaqués. (*)

A en Sebastià Escofet i Sastre (Cadaqués, 1664-1737), que com Lleó X Medicis va tenir la gosadia d'apostar per la bellesa del 'Retaule d'or'.

La cort dels Àustries de Madrid i la família de Tomàs Francesc de Pau de Oña

Tomàs Francesc va néixer a la cort del Buen Retiro de Madrid (fig.1), en ser fill d'Inés de Oña, dama de la reina Mariana de Neoburg i de Joan de Pau, de la branca menor dels Pau d'Aitona, cavallerís major de la mateixa sobirana per l'estret lligam de la família amb els Sogorb i els Cardona.

S'educà com els hereus dels Pau (fig.2), de l'Alt Empordà, que almenys des del 1073 vivien a ambdós costats del Pirineu i havien destacat com a hàbils diplomàtics al servei de la corona d'Aragó, l'exèrcit i l'església, on donaren personatges tan notables com el bisbe Bernat de Pau de Foixà (Les Abelles, 1364 - Girona, 1454) i el cardenal i papable Joan de Margarit de Pau (Girona, 1422 - Roma, 1484) (fig.3).

D'entre les dames de la família Pau, sobresortiren Elionor, dama de la reina Violant de Bar, i Aldonça, que cedí terrenys fora muralla a Castelló d'Empúries l'any 1260 perquè s'hi construís el cenobi de Santa Clara, ja que la família Pau havia estat des de sempre, molt lligada als menorets.

Fig. 1. Casón del Buen Retiro

Fig. 2. L'escut dels Pau de la capella de Sant Honorat de la catedral de Girona. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

Fig. 3. L'escut dels Margarit i dels Pau del Museu d'Art de Girona. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

Montserrat Moli i Frigola, Real Academia de la Historia, Il Università degli Studi di Roma "Tor Vergata"

La formació

Gràcies a la fidelitat de la família a la corona, Tomàs Francesc rebé una excel·lent educació en lleis, economia, llengües, art i música. Havia corregut mon mercès als llibres i posseïa una cultura semblant als viatgers descrits per Gaspar Gómez de la Serna. Com un preil·lustrat, amb curiositat intel·lectual, notable, era un apassionat de l'arquitectura i la bellesa. Anava a dibuixar als monuments i a les esglésies estimades, que li servien d'acadèmia.

Ho feia especialment quan passava temporades al casal dels avantpassats materns a Hita, on anava a fer exercicis al santuari benedictí de Santa Maria de Sopetrán (fig.4), de la mateixa vila. Així mateix quan, com a confrare de la capella de la Verge de la Soledad y las Angustias del cenobi de mínims de Santa Maria de la Victòria de Madrid, imitava l'estela de la reina Isabel de Valois i dels nobles italians Eboli i Cibo (fig.5). Seguia amb el goig d'un arquitecte aficionat la construcció de les noves esglésies de la capital, en especial la de la capella de Nuestra Señora de Belén, seu de la confraria d'arquitectes, de l'església de San Sebastián.

Mimava per motius familiars les visites als menorets del cenobi de San Francisco el Grande (fig.6), protegit a bastament pels Àustries i construït fora muralla en una horta de Leganitos, segons el plànol de 1656 de Pedro Texeira Alberas (fig.7). En trobar-se proper al Buen Retiro, hi anava sovint, perquè segurament hi havia estat batejat i perquè l'església acollia el panteó familiar, entre esplendorosos monuments funeraris de la noblesa i d'una reina devotíssima dels menorets. Quaranta-un d'aquests panteons, entre els quals potser el de la família del nostre cavaller (fig.8), foren traslladats l'any 1785 per l'arquitecte italià Francesco Sabatini, quan renovà la nova basílica de San Francisco el Grande, a la capella de

Fig. 4. Cenobi benedictí de Santa Maria de Sopetrán de Hita

Fig. 5. Cenobi mínim de Santa Maria de la Victòria de Madrid de Sopetrán de Hita

Fig. 6. Basílica de San Francisco el Grande de Madrid. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

Fig. 7. San Francisco el Grande de Madrid en un plànol de Pedro Texeira Alberas de 1656

Fig. 8. Monument funerari de San Francisco el Grande de Madrid. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

los Dolores de Cristo de la Venerable Orde Tercera, que es trobava al costat. Però fins ara el panteó dels Pau no ha estat retrobat, malgrat les recerques que hem efectuat a la capella esmentada.

Tomàs Francesc invocava l'empara dels seus avantpassats i visitava amb goig el cenobi, ornat l'any 1677 amb vint-i-dues escultures. Fruïa especialment del bell *Sant Francesc*, de Pedro de Mena, i de les notables pintures de temàtica franciscana, que havien estat copiades de les teles de la cort, que coneixia a bastament.

El nostre cavaller hi assaborí i estudià els bells quadres d'escola flamenca i italiana, i de forma especialíssima els d'Annibale Carracci i Corrado Giaquinto però també els de les escoles de Guido Reni i Giovanni Ricci. No s'oblidava de contemplar i fer esbossos de les pintures d'escola espanyola d'Alonso Cano, Francisco Ribalta, Luis Tristán, Francisco Zurbarán, Francisco Pacheco, Alonso Sánchez Coello i Vicente Carducho.

Amb fervor contemplava devotament la pintura de l'aparició de la verge de Montserrat i el relleu de santa Eulàlia, patrona de Barcelona, atribuït a Medard Sanmartí, que havien estat donats al cenobi, pels seus familiars, per tenir properes les pròpies i més íntimes devocions.

Passejava així mateix el seu esperit inquiet per l'horta de San Francisco el Grande, on l'arquitecte jesuïta Juan Bautista – que acabava d'obrar la col·legiata de San Isidro – hi estava bastint la capella de los Dolores de Cristo per a la tercera orde franciscana (fig. 9). Allí el nostre cavaller dibuixava, meditava i planejava el seu viatge a Roma. La capella, inaugurada l'any 1668, fou ampliada de 1678 a 1693 amb un hospital i una capella agregada a la basílica romana de Sant Joan del Laterà, per curar i socórrer els confreres. Segurament el nostre cavaller en seguia atentament la construcció, com a bon arquitecte aficionat i per tenir-hi dret de sepultura, atesa la seva condició de tercer.

Tomàs Francesc gaudia infinitament de l'església dels confreres, projectada com un saló, coronat per l'Arrebat de San Francisco, que Teodoro Ardemans pintà a la volta espectacularment (fig.10). Li plaïa en aquest escenari inspirar-se i pregar davant del Cristo de la Victòria, que es trobava condret dins d'un temple de fusta policromada i envoltat pels sants benefactors de la tercera orde (fig.11).

Hi anava sovint per assaborir, dibuixar i empapar-se de les pintures de Vicente Carducho, Matías de la Torre, Juan Carreño de Miranda, Angelo Nardi i Eugenio Caixes, entre d'altres. Però sobretot gaudí quan s'encarregà a l'extraordinari pintor Juan Martín Cabezalero, deixeble de Carreño, Velázquez i Van Dick, quatre espectaculars quadres de la passió de Crist, que

Fig. 9. La capella de los Dolores de Cristo de la Tercera Orde de Madrid, obra de Juan Francisco. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

Fig. 10. La cúpula de la capella de los Dolores de Cristo de Madrid amb l'Arrebat de San Francisco de Teodoro Ardemans. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

Fig. 11. Templet del Cristo de la Victòria de la capella de los Dolores de Cristo de Madrid. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

Fig. 12. Les caixoneres i les Dolores de la Verge de la Sagristia de la capella de los Dolores de Cristo de Madrid, obra de Fernando Pelayo. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

Fig. 13. Palau Monaldeschi, Ambaixada d' Espanya davant la Santa Seu a Roma

segurament veié pintar i que li provocaren una profunda emoció. Pietós, hi anava freqüentment a pregar davant les belles imatges de la Immaculada, de la qual era devotíssim i dels seus venerats sants Francesc i Antoni de Pàdua, presents a la capella i a la rica sagristia. La darrera estava decorada amb esplèndides caixoneres de Fernando Pelayo i un emotiu relleu dels Dolors de la Verge (fig. 12), una verge de moda per la qual Tomàs Francesc sentia una devoció especial.

Gràcies al testament i l'inventari dels bens del nostre cavaller, a part de les devocions n'hem pogut deduir el tarannà i glamur. Els preciosos materials ens han permès traçar-ne un retrat bastant fidedigne, segons el qual sabem com vestia, es tocava, es pentinava i obrava un cavaller de final del segle XVII, que tirava d'esgrima, entenia de cavalls i era un gran genet, com el seu pare, això sí, cavalcant sobre un tou coixí.

Era refinat i presumit, portava perruca, fumava, li agradava menjar a l'aire lliure, refrescar-se a les fonts, dormir plàcidament amb el propi coixí i observar amb ulleres de llarga vista els estels, la natura i la mar.

Demostrava ser un lector atentíssim de la poesia de Jorge Manrique i Pierre Ronsard i conèixer la prosa de Torquato Accetto. Com a poeta aficionat escrivia quartetes i sonets i havia preparat amb cura un viatge a Itàlia i una peregrinació a Roma durant l'any sant de 1700, proclamat pel papa Innocenci XII Pignatelli. Allí, després d'escriure una guia de la Ciutat Eterna per als viatgers espanyols més despistats, havia decidit casar-se amb la promesa: Josefa de Espinosa Martínez, dama de la reina Mariana de Neoburg.

El nomenament

Atesa l'experiència a la cort de Tomàs Francesc, cavallerís major de la reina Mariana de Neoburg, i la seva preparació professional, fou escollit l'any 1699 mestre de casa del nou ambaixador d'Espanya davant la Santa Seu (fig. 13): Juan Francisco Pacheco, tercer duc d'Uceda pel seu matrimoni amb Isabel María Francisca Téllez Girón de Sandoval, i tercer comte de la Puebla de Montalbán, que fou anomenat a corre-cuita, per resoldre el desastre provocat pels deutes contrets pel seu cunyat. Es tractava de l'antic ambaixador a la Ciutat Eterna, Juan Francisco de la Cerda, marquès de Cogolludo i duc de Medinaceli, retratat als pasquins com "fa tutto quello che deve e deve tutto quello che fa" (fig. 14).

L'elecció d'un "tècnic en la bona administració" com Tomàs Francesc havia estat molt meditada, ja que la cort espanyola estava convençuda "che un signore [solo] havendo un maestro di casa pratico della corte [di Roma] di coscienza può [...] con ogni sicurezza di sua borsa accettare l'impiego di ambasciatore".

El nostre cavaller i terciari franciscà fou escollit per la seva cultura. Havia estudiat atentament a la biblioteca dels avantpassats, les corts italianes, en especial la pontificia a través dels *Avvisi di Roma*, és a dir els informes que els enviats i els ambaixadors estrangers a la Ciutat Eterna feien arribar a les seves corts i que eren molt difosos, en ser copiats a bastament per espies professionals. En particular, havia analitzat la *Relazione in forma d'Istruzione delle nazioni di essa corte esistenti in Roma*, on l'anònim autor, com un Accetto espanyol aconsellava als diplomàtics espanyols, italianitzar-se és a dir adaptar-se, ja que "l'anima di questa corte è la simulazione, pero conviene usarla perche altrimenti non conservera credito [...], *il tutto è apparenza* e non vi è sostanza di sorte alcuna [però] questo disinganno e cognizione servira a molte cose".

Fig. 14. Luis Francisco de la Cerda, marqués de Cogolludo i duc de Medinaceli. Col·lecció particular

El viatge a Roma

Amb el bagatge cultural i diplomàtic rebut dels avantpassats, Tomàs Francesc viatjà a Roma en companyia del seu criat, José de la Torre, per mar, potser des de Dènia, València o Barcelona, en les galeres genoveses del duc de Tursis.

S'embarcà amb el seguici del tercer duc d'Uceda i tercer duc de la Puebla de Montalbán, que estava enfurismat perquè després d'haver exercit amb èxit el càrrec de virrei de Sicília, aspirava al virregnat de Nàpols, que per més inri, havia estat concedit al seu cunyat, el duc de Medinaceli, del qual havia de resoldre els *marrons* provocats a la Ciutat Eterna.

El nostre cavaller viatjava amb una gran comitiva, encapçalada per la duquessa d'Uceda esmentada, els cinc fills: quatre nois i una noia, dos cardenals, sis monsenyors, vint cavallers, el majordom Francisco Bendieta, els senyors Martín Frayle de Córdoba i Francisco Jordà, i nombrosos servei no identificat.

La parada a Cadaqués

El duc d'Uceda no tenia cap pressa per arribar a Roma, així que amb el pretext de ser l'hereu dels Osuna, dels Sogorb, dels Cardona i dels comtes d'Empúries decidí fer escala a la vila de Cadaqués (fig. 15), malgrat estar assetjada pels francesos. Volia visitar la vila i ataïllar, com a patró, la capella dels sants Joan Baptista i Joan Evangelista de Santa Maria de Cadaqués (fig. 16), construïda estratègicament davant de la capella de Sant Pere de la poderosa confraria de pescadors i llagoters, que omplien el retaule amb tota mena de peixos i llagostes vives, per demostrar-los, qui manava a Santa Maria de Cadaqués.

Fig. 15. Cadaqués. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

Fig. 16. Capella dels sants Joan Baptista i Joan Evangelista de Santa Maria de Cadaqués. Fotografia de Bernat Ramírez

Fig. 17. Josep Boscà, l'orgue de Santa Maria de Cadaqués. Fotografia de Bernat Ramírez

Deia el duc que volia imitar la visita de 1672, del sogre, Gaspar Tellez Girón de Sandoval, cinquè duc d'Osuna i governador de Milà. En realitat volia que Tomàs Francesc controlés com s'havien gastat els diners que la família havia enviat puntualment per fer obres. Entre d'altres per ampliar l'hospital, refer els golfos de l'ermita de Sant Sebastià, restaurar la capella dels sants Abdó i Senén i promoure a Santa Maria, notables retaules laterals barrocs, el nou orgue projectat pel mestre orguener Josep Boscà (fig. 17) i consolidar el campanar-far malmès i abatut any sí, any no pels francesos.

El duc volia que Tomàs Francesc repassés els comptes i donés el seu parer sobre l'acabat final del retaule barroc de la capella dels sants Joan Baptista i Joan Evangelista, que havia pagat la família. Considerava una intromissió que l'any 1695, en el seu retaule, la poderosa confraria de fusters de Cadaqués, part de la qual procedia de la Catalunya nord, hagués col·locat dins una fornícula central la imatge i les eines de la professió del seu patró Sant Josep (fig. 18), i que l'haguessin encarregat amb desimboltura al famós escultor de Vic, Pau Costa (Vic, 1664-Cadaqués, 1726), sense demanar-ne permís.

La comitiva dels Uceda s'acomodà a les cases benestants i al casal dels Medinaceli, situat estratègicament darrere l'església de Santa Maria. El casal era una esplendor, ja que havia estat restaurat acuradament l'any 1650, per acollir la reina Mariana d'Àustria, que no en pogué fruir a causa dels empestats de la seva nau.

Fig. 18. Imatge de Sant Josep de la capella dels sants Joan Baptista i Joan Evangelista de Santa Maria de Cadaqués. Fotografia de Bernat Ramírez

Tomàs Francesc, que havia emmalaltit seriosament durant la travessa, fou portat "por estar muÿ enfermo", segurament a causa d'un atac de cor, a la millor estança del jardí de la rectoria de Sa Punta, actualment Can Xirau, (fig. 19), situada sobre Es Baluard de la vila, perquè pogués refer-se ataüllant la mar.

Va ser conduït en companyia del seu criat i el seu gran equipatge a la rectoria de Sa Punta, perquè durant la seva convalescència

pogués fer com els ambaixadors espanyols de Venècia del segle XVII, els quals segons l'arbitrista Juan Antonio Vera "no teniendo con quién hablar [pasaban] el año contemplando el mar desde la ventana más alta de su casa".

La mort

I malgrat les atentes cures del doctor Bartomeu Antoni Alfars, el bell paisatge i l'harmonios rellogte del campanar-far de Santa Maria, que, segons projecte del rellogter de Maçanet de Cabrenys, Josep Llorens, s'havia acabat d'estrenar amb motiu de l'any sant, la salut de Tomàs Francesc empitjorà tant que el 22 de novembre de 1699 el nostre cavaller, en veure acostar-se a Jesús, atorgà un exemplar testament davant del rector i notari de Cadaqués, Paulí Solers.

Hi nomenà marmessors, d'una part el duc d'Uceda, Francisco Bendieta, i Martín Frayle de Córdoba del seguici del duc i, de l'altre, clergues de Cadaqués com el rector Paulí Solers i el beneficiat Antoni Marqués. Firmaren com a testimonis Francisco Jordà del seguici d'Uceda i una representació qualificada de la vila, atesa la categoria del malalt. Subscrigueren el document Anton Serinyana, ciutadà honrat de Barcelona; Bartomeu Llorens, cirurgià; Honorat Palau, adroguer; Joan Baptista Berenguer, mestre d'aixa, i Josep Duran i Roc Tremols, patrons de llagut.

Després de rebre els sants sagraments, pràctic i racional, manà que el clergat de Cadaqués s'ocupés dels seus bens. Havien de pagar els deutes contrets i les deu lliures de les despeses dels funerals, oficis i almoines. Posteriorment havien d'entregar el que avancés de la venda del seus estris de viatge a la seva hereva i promesa.

Com un expertíssim cerimonier, predisposà que a la seva mort s'amortallés el cos amb un hàbit franciscà i que el portessin processionalment, malgrat la pujada, des de Sa Punta fins a l'església de Santa Maria (fig. 20), on havia de ser col·locat sobre un alt cadafal, que havia de guarnir el subministrador de l'obra de l'església i passamaner, Lluçà Parareda, amb els rasos i els panyos dels Osuna, dels Sogorb i dels Cardona, usats l'any 1697 per al solemne funeral oficiat per Caterina d'Aragó de Sandoval, la darrera comtessa d'Empúries. Ordenava que els onze beneficiats presents a Cadaqués celebressin un ofici major de cos present acompanyat de la música fúnebre del nou orgue. Successivament havien d'oficiar altres dos oficis d'honres fúnebres de novenal i cap d'any i nou misses resades, acabades les quals havien de repartir almoines als necessitats.

Desitjava que per a la seva ànima s'oficiessin contemporàniament quatre mil misses més en les seves esglésies estimades. Decidí que a Madrid es diguessin misses en les capelles de Nuestra Señora de la Soledad y las Angustias de Santa María de la Victoria i de Nuestra Señora de Belén de l'església de

Fig. 19. Jardí de La Rectoria ara Can Xirau a Sa Punta de Cadaqués.

Fotografia de Bernat Ramírez

Fig. 20. Santa Maria de Cadaqués.
Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

Fig. 21. El vell cementiri de Cadaqués. Fotografia de Bernat Ramírez

Fig. 22. Basílica de San Francisco el Grande de Madrid. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

San Sebastián per romandre perpètuament entre els confreres d'arquitectura, que tant admirava. Se n'havien d'oficiar altres en el cenobi benet de Santa Maria de Sopetrán de Hita, on havia estat sovint fent estades i exercicis i per memòria de la família materna, que procedia de la vila.

Original com era, no volia que el seu cos, com disposava el duc d'Uceda, fos enterrat a la capella dels sants Joan Baptista i Joan Evangelista de Santa Maria de Cadaqués, segurament pels maldecaps que li havia proporcionat.

Preferí descansar tranquil a l'ombra dels xiprers mirant la mar, des del cementiri vell de Santa Maria, situat davant l'església actual (fig. 21), on fou enterrat també Pau Costa, a qui potser va conèixer. Disposava, però, que el seu cor fos portat a sebollir al panteó familiar de la basílica de San Francisco el Grande de Madrid, per descansar entre els seus i pel lligam afectiu que mantenia amb el cenobi franciscà com a tercer (fig. 22).

Demostrà ser generós i agraït, en cedir les seves propietats a la cort a la promesa i quatre-cents ducats al seu criat José de la Torre, per com de bé l'havia servit. Volia així mateix que al servent "se li tinga de donar y pagar lo gasto [...] necessari per arribar a la ciutat eterna". Desitjava que en nom seu visités els monuments i les esglésies de Roma, que ell havia anotat i dibuixat en el seu quadern de viatge.

El guarda-roba

Quan s'esdevingué la seva mort, Paulí Solers, rector de Cadaqués, i el beneficiat Antoni Marqués inventariaren els bens de Tomàs Francesc. L'encant d'aquests bens fou publicat a Perpinyà, ja que Cadaqués estava ocupada pels francesos i no es podia arribar a Girona. Gràcies a l'inventari, sabem que el nostre cavaller i el seu criat anaven molt carregats. Portaven un gran equipatge format per cent setanta peces, distribuïdes en maletes i bosses, per si les naus del duc de Tursis eren atacades pels corsaris, com ocorregué al cardenal Pasqual d'Aragó, ambaixador extraordinari del rei d'Espanya, que hagué de refer-se el guarda-roba a Caprarola abans d'entrar triomfalment a Roma.

El nostre cavaller portava el vestuari i els complements essencials, distribuïts en nou bosses i maletes. Elles ens permeten atàllar com era la moda i el glamur d'un cavaller a final del segle XVII.

En una maleta petita portava vint-i-dos peces essencials: tres parells de sabates, tres camises de seda, dos parells de calcilles o calçons, una armilla, cinc corbates, una barretina amb puntes, uns guants, un barret, dos calçotets, unes ulleres de llarga vista per contemplar la mar i quatre parells de pergamins, ja que volia escriure les seves memòries i les sensacions del viatge.

La segona maletassa contenia noranta-una peces, entre les quals nombroses de devoció personal. Es tractava en primer lloc de set reliquiaries. El de la Immaculada, reproduïa la imatge que decorava la capella de los Dolores de Cristo dels tercers de Madrid (fig. 23), i un altre, el de la Verge de la Soledad y las Angustias de Santa María de la Victoria com a bon confrare. La resta corresponien a les advocacions de la Verònica, Teresa de Jesús, Francesc Xavier i dues de verges o sants no esmentats. Hi portava també una medalla de Sant Francesc, del qual era devotíssim, dos parells d'Agnus Dei i dues bossetes amb reliquiaries petits no identificats, que reflectien la religiositat de la cort de Carles II.

Fig. 23. La immaculada de la capella de los Dolores de Cristo de Madrid. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

A confirmació de les seves devocions, una altra bossa contenia dos vestits de ras: un de llis per al Nen Jesús de la basílica de l'Araceli de Roma i un altre estampat amb flors per a un sant Francesc d'una església romana, potser per a l'admirada de San Francesco a Ripa, dels menorets.

En la gran maletassa hi portava així mateix unes "calses d'ante ab galó", i altres dues de seda i fil, tres armilles blanques, tres cintes d'argent, quinze camises –nou guarnides amb puntes i sis de llises–, sis corbates amb puntes, dues barretines de cotó per dormir, una cabellera, una perruca, dinou parells de mitges, nou parells de guants, deu calçotets i dotze mocadors, dos dels quals per tabac.

Aimant dels "déjeuner sur l'herbe" anava ben preparat amb tres estovalles, tres tovallons, un estoig amb un servei i tres copes d'argent, draps blancs de fil per refrescar-se a les fonts i una petita farmaciola amb venes per sagnies, teixides per la promesa, per si sofria algun accident.

Refinat i presumit, portava en unes alforges la roba de mudar, que consistia en una casaca de ras de color canyella, un coll de cuir amb un penjoll d'argent amb una condecoració, una perruca dintre una bossa de tafarí, un parell de guants, dos anells de "tombara de las Indias" i un llibre d'hores, molt usat i glossat, segurament heretat dels seus avantpassats eclesiàstics.

Les altres seixanta-tres peces estaven distribuïdes en diverses bosses, però no tots els induments estaven descrits amb precisió per Paulí Solers i Antoni Marqués. Sabem, però, que entre la roba d'hivern de Tomàs Francesc es trobaven dues capes de llana, una blanca i l'altra blava "ab galons i fil d'or", un barret negre de vellut, dues perruques, sis mocadors, "dos balons d'ante ab galó i tres dragonas".

Li devia agradar passejar, ja que portava uns botins, dos parells de sabates amb sivella i tres parells de sabates més conjuntament amb nombroses mitges: embussades, d'estam i de tots els colors. I variada i elegant roba interior.

Per quan calia donar-se un to i mudar-se portava un bri de cu per portar l'espasa, un espadí amb guarnició sobredaurada, un nasportí d'estopa, dos jupons de seda, una justa cos de llana, una jupa de ras, una cota de xambra, un crapàs de vellut negre amb plomes,

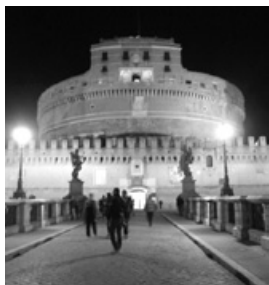

Fig. 24. El pont de Castel Sant Angelo de Roma il·luminat per l'any sant. Fotografia de Montserrat Moli i Frigola

camises refinadíssimes i un conjunt format per "un coetillo de ante cobert de ras ab una medalla, uns guants i una cabellera guarnits de fil de plata".

Una bossa *pentinera* contenia els seus estris d'embelliment personal. Com a *bon vivant*, portava dos coixins per dormir millor i muntar a cavall, i tres capsetes d'argent daurat. Una estava destinada a les olors i les altres dues contenien una lliura de tabac.

En una bossa teixida amb fil d'or o bossa cartera, hi portava un petit tresor consistent en vint-i-quatre dobles, dues peces de vuit, dos parells de botons de puny amb pedres precioses i un equipatge de mà consistent en una armilla, dos parells de calcilles i unes sabates bones.

Una altra gran bossa contenia els seus *papers* i llibres, els títols dels quals malauradament no foren anotats, un fet que no ens

permet saber com era la seva biblioteca de capçalera.

Curós, en una altra maleteta portava vint-i-cinc parells de pergamins amb documents i memorials. En portava d'altres preparats per dibuixar durant el viatge i per escriure durant l'estada a Roma, essencialment sonets i quartetes i una guia de Roma per als pelegrins espanyols (fig. 24). Per fer-ho fefaent i no quedar-se curt, disposava de trenta quatre parells de pergamins més, un tinter i un segell de bronze decorat amb el paó dels Pau, per segellar les missives i els documents personals.

La subhasta

La subhasta dels bens de Tomàs Francesc, la dirigí a Girona el subhastador Isidre Vert. Va tenir lloc a la plaça de les Cols el 24 d'abril de 1700 i en foren testimonis l'esmentat rector, Paulí Solers, en companyia del ciutadà honrat de Barcelona Llorenç Godó Pell i el pagès-negociant Lluís Verdaguer, ambdós de Cadaqués. Hi arribaren solament cent trenta-set peces de les inventariades, que proporcionaren a la seva hereva 227 lliures 2 sous i 4 diners. Havien desaparegut llibres, documents, memorials, roba interior elegant i part del vestuari. També condecoracions, les joies, dos parells de calcilles, camises bones guarnides amb puntes, una casaca de llana refina "ab color canyella", una armilla, un nasport d'estopa, unes sabates, les alforges, el tabac, el ganivet d'argent i el segell dels Pau, peça la darrera molt preocupant, perquè amb el segell es podien falsificar documents i fer moltes coses.

Però s'esfumaren també sis reliquiaries, dos Agnus Dei, el llibre d'hores i el vestit de Sant Francesc. Part d'aquests objectes reaparegueren a la sagristia de Cadaqués i la convertiren, segons Francisco de Zamora, en "una de las más pingües de la zona. El fet es confirmava plenament en les visites pastorals successives.

Als encants de Girona hi participaren quaranta-un compradors, la majoria cadaquesencs. Destacaren el ciutadà honrat de Barcelona Llorenç Godó Pell i el noble Pere Alrra, que renovaren àmpliament el guarda-roba comprant respectivament vint-i-vuit peces, és a dir

el 36 per cent del total. El tercer gran comprador fou el passamaner Lluçia Parareda, que havia bastit el cadafal de Tomàs Francesc. Adquirí sis peces, en especial les que componien el necessari per organitzar “dèjeuners sur l’herbe” a la vila per donar-se un to. Cinc militars de la guarnició de la torre de les Creus s’hi incorporaren també. Manuel Salambien adquirí l’espadi sense el bri de cu, que comprà l’alferes Pizada, un fet força surrealista que ens fa pensar que s’intercanviaven les peces quan volien presumir a la vila. Josep Moya i Alexandre Nebot, de la petita noblesa local, compraren nou i sis peces, mentre que el doctor en medicina Josep Novellas i l’adroguer Joan Baptista Escofet adquiriren les capsetes d’argent daurat per al tabac. El comerciant Joan Baptista Prats adquirí una capsa de palla per un barret que comprà en canvi el seu soci Bartomeu Mas, repetint la història dels defensors de Cadaqués.

El pagès Lluís Verdaguer, per demostrar com se’n havia fet de ric, comprà els botins per passejar per Cadaqués com si estigués a Sant Petersburg. Imagineu-vos la patxoca que devien fer pel passeig el nostres pagès amb el germà del rector Martí Solers, guarnit amb el crapàs de plomes del finat i Silvestre Teres amb la cota de xambra.

Participaren a la subhasta nombrosos clergues de la vila, entre els quals es trobaven el rector, el sagristà major no millor conegut i el beneficiat Antoni Marqués. També el rector de Calella, el canonge de Peralada Ramoneda i frares de Castelló d’Empúries. El carmelita Fina comprà tretze peces, ja que era de bona família. Els altres adquiriren essencialment mocadors per al tabac, maletes i bosses, roba elegant i alguns pergamins.

Les classes mitjanes milloraren el guarda-roba, la gent senzilla preferí objectes per guarnir la casa, calçotets i mitges que els devien semblar un luxe asiàtic, i l’única dona que hi participà, n’Anna Font, unes mitges usades, la qual cosa semblava un càstig per haver gosat participar en coses d’homes.

D’entre els il·lustrats de la vila, Pere Samamer comprà el tinter i el vestit del Nen Jesús, i Joan Lavet set parells de pergamins i dos parells de sabates, ja que li devia agradar caminar per inspirar-se.

Francesc Lavall adquirí una bossa i una capseta d’olors i Esteve Renovau, aromater i síndic de Sant Francesc de Girona, com un digne precedent de Micromegas, comprà les ulleres de llarga vista, ja que li agradava viatjar amb ls imaginació i donar-se un to.

Epíleg

Tomàs Francesc de Pau, després de gaudir de la dolcesca de la vida i d’haver testat i rebut els sants sagraments, expirà el 22 de novembre de 1699 en pau, però entristit per no haver pogut arribar a la Roma dels seus somnis.

Deixà aquest món mirant la mar i la darrera llum del dia (fig. 25), com els ambaixadors venecians, des de la seva estança situada a primera línia de foc, que per fortuna els francesos atacaren sols després de la seva mort.

Fig. 25. Vista de la mar de Cadaqués. Fotografia de Bernat Ramírez

(*) El meu agraïment a Andreu Estragués, rellotger erudit i curador de Santa Maria de Cadaqués, i als Xirau per deixar-me gaudir de la bellesa de la seva

casa. A Asunción Miralles, de l'Imperial Pasqual de Pobil de la Biblioteca de la Real Academia de la Historia, per l'ajuda inestimable, i als pares franciscans Cayetano Sánchez Fuertes, de l'Archivo Franciscano Ibero Oriental de Madrid, Jesús España, guardià de San Francisco el Grande, i Fermín Errasti, ministre de la Tercera Orde per la seva disponibilitat.

FONTS

1- Arxius

Arxiu de l'Ambaixada d'Espanya davant la Santa Seu de Roma

Relazione in forma d'Istruzione delle nazioni di essa corte esistenti in Roma, manuscrit (d'ara endavant Ms.) 364.

Apuntaciones, Instruciones para gobierno político y económico interior y exteriores de don Felix Cornejo en Roma [...] por su amigo el señor Alonso de Torralba : Ms. 85.

Biblioteca Apostolica Vaticana de la Città del Vaticano -

Mascareñas, Hyeronimo, Viaje de la serenísima Reyna doña Maria Ana de Austria, Madrid, Diego Díaz de la Carrera, 1650.

Archivo Franciscano Ibero Oriental de Madrid

Quintana, Jerónimo de, Historia de la Noble Villa de Madrid, Madrid, Imprenta Real, 1529, reeditat per Marcos del Real en dos volums l'any 1986.

Monlau, Pedro Felipe, Recuerdos de Madrid en la mano o El angel del forastero en Madrid y sus cercanías, Madrid Gaspar Roig, 1850, reeditat per Marcos del Real l'any 1986.

García Barriuso, Patrocinio (1975), San Francisco el Grande de Madrid. Aportación documental para su historia, Madrid.

Arxiu Diocesà de Girona

Visites Pastorals de Santa Maria de Cadaqués, 1704, 1718, 1722 i 1724, sf.

Arxiu de la Parròquia de Santa Maria de Cadaqués -

Paulí Solers, Llibre de Testaments 1 (1694-1709), f. 148-152, 220-225 i Òbits 1 (1593-1699), f. 496. He transcrit en el passat documents relatius a Tomàs Francesc continguts en la Carpeta de Testaments, segle XVII i Misses i Aniversaris, però atesa l'actual reordenació de l'ADG, els he usat però no els he aportat com a apèndixs en no poder-ne revisar la transcripció feta.

Arxiu Municipal de Cadaqués

Intervenció de comptes (1661-1700), Correspondència (1600-1700), Consell Municipal (1623-1700).

2- Fonts bibliogràfiques

TORMO, ELIAS (1927) *Las iglesias del antiguo Madrid*, Madrid.

VILAR, PIERRE (1964) "Los primitivos españoles", *Crecimiento y Desarrollo*, Barcelona.

ZAMORA, FRANCISCO DE (1973) *Diario de los viajes de Cataluña*, Barcelona.

GÓMEZ DE LA SERNA, GASPAR (1974) *Los viajeros de la Ilustración*, Madrid.

FLUVIÀ, ARMAND DE (1978) "Els Pau", 4, *Gran Enciclopèdia Catalana*, Barcelona, p. 374-376.

ERRASTI, FERMÍN (1982) *Capilla del Cristo de los Dolores de la Venerable Orden Tercera*, Madrid.

MOLÍ FRIGOLA, MONTSERRAT (1984) "Immagini delle cerimonie giubilari. L'apertura e la chiusura delle porte sante . Il cerimoniale". AAVV Roma 1370-1875. L'arte degli anni santi, Milano; Ibídem (1985) "Pietas Romana. Le Processioni", "Roma Sacra. Cerimonie papali", "La Roma delle nazioni. Feste lugubri e "allegrezze"", "Il carnevale e il teatro" AAVV, Roma Sancta. La città delle basiliche, Roma, p. 130-189; Ibídem (2006) "Morir a Cadaqués fent Retaules", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLVII, p. 149-214; Ibídem, (2007) "Bartomeu Triay, Josep Boscà i els orgues de Girona. L'orgue de Cadaqués (1689-1691 i 1706-1708)", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLVIII, p. 217-285; Ibídem (2007) "La ciutadella ideal de la Torre de les Creus", 1 i 2, *Sol ixent. Revista de Cadaqués*, 7, p. 57-58 i 8, p.52-53.

ESPAÑOL LLORENS, JOAQUIM (1994) "Cadaqués". AADD *Atles de les ciutats de Girona*, Girona, p. 54-75.

ALBARRAN MARTÍN, VIRGINIA (2005) "Escultores académicos del siglo XVIII", *Archivo Español de Arte*, LXXVIII, p. 397-412.

Apèndix 1

Testament de Francesc de Pau de Oña (Cadaqués, 22 de novembre de 1699).

Testament de Don Thomàs Francisco de Pau.

En nom de Deu y de ha humil Verge Maria sie sempre Amen: yo Don Thomàs Francisco de Pau fill legítim y natural de Don Juan de Pau de la vila de Aýtona bisbat de Lleýda en lo Principat de Cathalunya y de Dona Ignés de Onya en la vila de Madrid populats y diffuncts, cavalleris de la Reýna de Espanya y gentil home del Exelentíssim Sr. Duch de Useda Embaxador de sa Magestat en Roma, y yo estant en la vila de Cadaques bisbat de Gerona detingut de malaltia corporal en casa de la Rectoria de dita vila, per esserme desambarcat en lo port de aquella de las galeras del Exelentíssim Sr. Duch de Tursis, estant empero ab ple enteniment, sana memoria y ferm parlar fas y ordeno aquest meu testament, lo qual conte en si la ultima voluntat mia. Primera(149)ment encomano la mia anima a lo Altíssim Criador Deu qui aquella de no res a imatge y semblança sua ha criada, a lo qual suplico humilment la vulla col·locar a la sua sancta gloria de Paradís Amen.

Item deixo y elegesch per marmessors y executors de aquest meu testament a lo Exelentíssim Sr. Duch de Useda Embaxador de sa Magestat en Roma, a Don Francisco Bendieta majordom de dit Exelentíssim Sr., a Don Martin Fraýle de Cordova, a lo Doctor Paulí Solers prevera y Rector de dita vila de Cadaques y a lo Reverent Antoni Marques prevera y beneficiat de la Isglesia de dita vila, a los quals junts, o, a quiscun dells a solas dono pe poder pera executar y complir lo que baix per mi trobaran ordenat y dispossat.

Item elegesch la sepultura del meu cos fahedora en la Isglesia de Sanct Francisco al Real de la vila de Madrid, la qual vull y mano sie feta a coneguda de dits marmessors meus.

Item vull y mano que lo meu cos sie depositat en la Isglesia de Sancta Maria de Cadaques bisbat de Gerona, en la qual se me sie celebrat un offici de cos present ab assistencia de tots los sacerdots se trobaran en dita vila donant a cada hu de aquells la charitat accostumada en dita Isglesia.

Item vull y mano que en dita Isglesia de la dita vila de Cadaques sien celebradas per anima mia nou missas resadas, anomenadas vulgarment la novena, per la celebració de las quals, vull sie donada la charitat accostumada.

Item vull y mano que per anima mia sien celebrats aquells dos officis de novenal y cap de any anomenats las honrras ab la assistencia de tots los sacerdots se trobaran en dita vila donant a cada hu la charitat accostumada.

Item vull y mano que la Ossa del meu Cor sie aportada en dita Isglesia de Sanct Francisco al Real de dita vila de Madrid ab la promptitud y prestessa sie possible, lo que encomano a dit Don Francisco Bendieta.

Item vull y mano que per anima mia y en las Isglesias ahont apareixerà a dits marmessors meus se celebriant quatra mil missas, donant de charitat lo que se accostuma y de aquellas ne sien celebradas algunas en la capella de Maria Sanctíssima de la Soledad, algunas altres en la capella de Maria Sanctíssima de Sopetrán y algunas altres en la capella de Maria Sanctíssima de Betlém.

Item deixo y lleigo a Joseph de la Torra criat meu, quatra cents ducats, los quals vull y mano li sien donats de ma hazienda en Madrid de una vegada, y aquells a sas planas voluntats, los quals li dexo y lleigo per los bons serveys tinch dell rebuts.

Item vull y mano sien pagats y satisfets tots los meus deutes que en lo dia de la mia fi, yo (150) tindre sens força alguna de judici.

Item vull y mano que de tot lo que yo tinch ara en la vila de Cadaques se cuyden lo Doctor Paulí Solers Rector de dita vila y lo Rnt. Antoni Marques prevera y beneficiat de la Isglesia de dita vila, los quals, pagats primers tots los gastos, tant de las funerarias com de los demes gastos que yo fare assí, entreguen y donen compte del que sobrerà a dit Don Francisco Bendieta majordom del Excm. Sr. Duch de Useda.

Item vull y mano que si dit Joseph de la Torra criat meu, vol anar en Roma se li tinga de donar y pagar lo gasto se conexera esser necessari pera arribar a dita Ciutat de Roma.

De tots los altres empero bens meus mobles y immobles aguts y pera aver ahont se vulla que sien, veus, drets y actions mias, acceptats dels que dalt tinch dispossats hereu meu universal fas a Donya Josepha de Espinosa, filla de Don Pedro de Espinosa y de Donya Maria Martines y a ella tot a sas planas voluntats.

Aquesta es la mia ultima y derrera voluntat la qual vull que valga per via de testament, y si per via de testament valer no podia, vull que valga per via de Codicil, o, de aquella especie de voluntat que millor valer y tenir puga, ab la qual anullo qualsevols altres testaments, o, codicils que per mi trobaran ordenats y dispossats en ma y poder de altre notari, o, persona publica. Sen+yál de mi Don Thomas Francisco de Pau testador predit, qui aquest meu testament abono, lloho, firmo y juro, lo qual fonch fet en casa de la Rectoria de Cadaques ahont estava malalt lo testador, y rebut en poder del Dr. Paulí Solers pbre y Rector de Cadaques die vint y dos de Novembre del any mil sis cents noranta nou. 1699.

Testimonis cridats y pregats p. boca del mateix testador

son lo Sr. Francisco Jordà, Antoni Serinyàna Ciutadà honrat de Barcelona, Barthomeu Llorens silurgià, Honorat Palau, Joan Batista Berenguer, Joseph Duran y Roch Tremols, tots de Cadaques.

Arxiu Diocesà de Girona (d'ara endavant ADG), Arxiu de Santa Maria de Cadaqués (d'ara endavant ASMC), Pauli Solers, *Testaments 1 (1694-1709)*, f. 148-150.

Apèndix 2

Exèquies de Tomàs Francesc de Pau de Oña (Cadaqués, 23 de novembre de 1699).

Cos de Don Thomàs Francisco Pau. (*)

A los veinte y tres del mes de Noviembre del año mil seis cientos noventa y nueve en la Parrochial Isglesia de Sancta Maria de la villa de Cadaques Obispado de Gerona dentro la mesma Isglesia con tumulo alto es estado depositado el cuerpo de Don Thomàs Francisco de Pau cavallaris de la Reýna de Espanya, gentil hombre del Elmo. Sr. Duque de Oseda, Embaxador de su Magestad en Roma, lo qual fue dexado en la villa por estar muy enfermo y desembarcado de las galeras Genovessas del Excmo. Sr. Duque de Tursis adonde iba lo mesmo Embaxador con su familia dia 22 del corriente mes y año,(**) recibio en casa de la Rectoria de dicha villa los sanctos sacramentos de Penitencia, Eucharistia y Extremaunción, ha hecho testamento en poder de la Rectoria die 22 del corriente mes y año: cuius anima requiescat in pace Amen.

(*) Solvis ius alienigene 10 ll plata. Te fetas las honrras die 24 de 9bre 1699.

(**) Se li celebraron todos los officios mayores, con asistencia de onze sacerdotes.

ADG, ASMC, *Òbits 1 (1593-1699)*, f. 479.

Apèndix 3

Inventari dels bens de Tomàs Francesc de Pau de Oña (Cadaqués, 23 de novembre de 1699).

Inventari dels bens de q°. Don Thomàs Francisco de Pau.

Noverint universi quod cum iuxta laudabilem constitutionem Gotholoniae, generalem Perpiniani, editam (ab aquesta nostra) quemlibet testamentarium pro fideli restitutione bonorum omnium que factum defuncti posse inventarium conficere ad quod tenetur, ne bona ipsa (151) ob ipsias culpam ullmodo occultari seu deperiri valeant. Igitur die vigesima tertia mensis Novembris anno a Nativitate Domini millesimo secentesimo nonagesimo nono, Rdus. Paulinus Solers Sanctae Theologiae Doctor presbiter et Rector Parroquialis Ecclesiae Beatae Mariae villae Cadaqueriarum Diocess. Gerundens et Rdus. Antonius Marques presbiter et beneficiatus prefatae Ecclesiae

uti marmessores et testamentarii ultimi testamenti et ultime voluntatis Domini Domini Thomae Francisco de Pau recepti penes Rectorem dictae ville die vigesima secunda predicti mensis et anni pro conservatione et fideli restitutione bonorum dicti defuncti venerandae Stae Crucis+ signaculo precedente inventarium seu repertorium fecerunt, confitentes se in eum invenisse bona sequentia et infrascripta.

Primo fora de las dos maletas se ha trobada un cota de xambra.

Item una espassa ab la guarnissiò sobre deaurada.

Item un sombrero negra y un crapàs de vellut negra ab plumas.

Item un vestit per algun sanct de rasgo de flores.

Item set reliquiariis y dells ni ha un de la Conceptió, altre de la Veronica, altre de Sancta Theresa, altre de Sanct Francisco Xavier, una medalla y dos pastas de Agnus.

Item dos bolsas de reliquias, dos sortijas de tombara fina de las Indias.

Item un estoig ab un ganivet, forquillas y una collera tot de plata, y tres gots de plata.

Item uns balons y casaca de panýo refí de color de canyella.

Item una capa de panýo de color blanch.

Item un coetillo de ante cubert de raso, ab una medalla de plata, junt ab una jupa de raso y un bri de cu per portar la espassa.

Item una capa de panýo fi de color blau ab galons y botons de fil de or.

Item una caballera ab sa bolsa de tafarí y un parell de guants.

Item dos parells de mitjas de estam y un parell de sabatas ab unas sivellas de ferro.

Item un parell de botinas y un parell de sabatas primas.

Item un llibret per dir horas y unas alforjas ab una capsas de palla.

Item una bolsa texida ab fil de or, dins la qual se ha trobat vint y quatre doblas y dos pessas de vuýt y dos parells de botons ab pedras.

Compte del que se ha trobat dins las maletes:

Primo en la maleta petita:

tres camissas de tela, de las quals ni ha dos de bonas, y una de dolenta, una armilla y dos calсотets.

Item tres parells de sabatas bonas, sinch corbatas, una barretina de tela ab puntas y dos parells de calsillas.

Item quatre parells de peals, un parell de guants y una oller de llarga vista. (152).

En la maleta gran se ha trobat:

Primo dos barretinas de cotó y unas calsas de ante ab galó.

Item un parell de guants guarnits ab fil de plata y vuýt camissas bonas guarnidas ab puntas.

Item sis corbatas guarnidas ab puntas y dos mocadors ab puntas.

Item altre camissa guarnida ab puntas y vuyt mocadors de tela llistos.

Item deu calsotets, tres armillas blancas, sis camissas llistas y tres estovalas.

Item dos mocadors de tabaco y catorze parells de peals.

Item un reliquiari de N^a. Sra. de la Soledad, tres cintas de plata, y un parell de mitjas de ceda negra.

Item un parell de calsillas de fil fi ab punta dalt y un parell de mitjas de estam blanch.

Item un parell de calsillas de ceda blanca y un parell de mitjas blancas de fil fi.

Item dos venas de tela blanca p. sangrar, una caballera y tres parells de mitjas de fil blanch.

Item un plech de draps per la font y dos capsas de plata sobre deauradas p. posar tabaco.

Item una caxeta de olors ab sinch parells de guants y una lliura de tabaco.

Item una bolsa pentinera, altre bolsa guarnida y un cello de bronze p. cellar cartes.

Item un parell de guants de olor, una bolsa ab papers, un nasport de estopa un coxi p. dormir y altre coxi per anar a cavall.

Hec autem bona cum protestatione presentibus pro testibus Antonio Serinyana civi honorato Bar., Antonio Alfaras chirurgo et Laurentio Godo etiam Civi honorato bar. omnes dictae villae et me Paulino Solers pbro. et Rectore adque notario dictae ville ad hec vocatis, adhibitis et rogatis.

ADG, ASMC, Pauli Solers, *Testaments 1 (1694-1709)*, f. 150-152.

Apèndix 4

Encant dels bens de Tomàs Francesc de Pau de Oña (Girona, 24 d'abril de 1700).

Encant dels bens del q^o Don Thomàs Francisco de Pau.

Noverint universi quod Reverendus Paulinus Solers Sanctae Theologiae Doctor, presbiterque adque Rector Parroquialis Ecclesie Beate Marie ville de Cadaques Diocess. Gerundens et Reverendus Antonius Marques presbiter et beneficiarius dicte Parroquialis Ecclesie uti manumissores seu testamentarii ultimi testamenti Domini Domini Thome Francisci de Pau quondam deffuncti de familia honoris Exellentissimi Domini Ducis de Useda, die vigesima quarta mensis Aprilis anno a Nativitate Domini millesimo septingentesimo in platea Caulis Civitatis Gerunde venditionem bonorum mobilium in se habentium dicti q^o. Domini deffuncti fecerunt que in auctione publica per publicam auctionantem dictae Civitatis plus danti et offerienti de

consensu dictorum testamentariorum vendita fuerunt bona sequentia.

Primo uns balons de ante a lo Sr. Llorens Godo y Pell de la vila de Cadaques per preu de sinch lliuras quatra sous moneda barcelonesa (d'ara endavant mb) 5ll 4 s.

Item a Manuel Salambien un espadí per preu de sinch lliuras onze sous (mb) 5 ll 11 s.

Item a Don Joseph Moja uns guants guarnits ab fil de plata per preu de sis lliuras (mb) 6 ll.

Item a lo Para Fina religios del Convent de Nostra Senyora del Carme sinch parells de peals per preu de deu sous (mb) 10 s.

Item a lo Sr. Pera Alrra dos corbatas per preu de sinch lliuras onze sous (mb) 5 ll 11 s.

Item a Rafel Trellas uns calçotets per preu de una lliura (mb) 1 ll.

Item a Pera Blanch uns calçotets per preu de una lliura (mb) 1 ll.

Item a Pera Parera dos gipons de tela per preu de una lliura tres sous (mb) 1 ll 3 s.

Item a Don Alexandro Nebot dos corbatas per preu de dos lliuras setze sous (mb) 2 ll 16 s.

Item a Pera Blanch uns calçotets per preu de una lliura (mb) 1 ll.

29 ll 15 s.

(221) Item a Alonso Pedro tres tovallons per preu de una lliura dos sous (mb) 1ll 2 s.

Item a Don Alexandro Nebot una dragona per preu de dos lliuras quinze sous (mb) 2 ll 15 s.

Item a Don Alexandro Nebot altre dragona per preu de dos lliuras setze sous (mb) 2 ll 16 s.

Item a Lluçia Paraleda altre dragona per preu de una lliura quinze sous y sis dines (mb) 1ll 15s 6.

Item a lo Pare Fina dos camissas llisas, o, sense guarnir per preu de tres lliuras dotze sous bar. (d'ara endavant b) 3ll 12 s.

Item una corbata a Don Alexandro Nebot per preu de una lliura vuit sous (mb) 1ll. 8 s.

Item a lo Pare Fina dos camissas, una guarnida y altre sense guarnir per preu de sinch lliuras dos sous (mb) 5ll 2 s.

Item dos camissas guarnidas a lo Sr. Alferes Fontarnau per preu de set lliuras un sou (mb) 7 ll 1s.

Item un coletillo de ante a lo Sr. Antoni Boher per preu de tres lliures vuyt sous (mb) 3 ll 8 s.

Item quatra calçotets a lo Pare Fina per preu de quatra lliuras (mb) 4 ll.

Item una camissa guarnida a Pera Perera per preu de tres lliuras onze sous (mb) 3 ll 11 s.

Item dos camissas guarnidas a Don Joseph Moja per preu de sinch lliuras quinze sous (mb) 5 ll 15 s.

Item una corbata a lo Sr. Alferes Albert per preu de una lliura dos sous (mb) 1 ll 2 s.

Item a lo Sr. Llorens Godo sinch mocadors per preu de dos lliuras dotze sous y sis diners (mb) 2 ll 12 s 6.
46 ll.
(222) Item dos parells de mitjas blancas a lo Senyor Alferes Alonso per preu de catorze sous (b) 14 s.
Item a lo Sr. Antoni Boher una parruca per preu de tres lliuras un sou (mb) 3 ll 1s.
Item dos parells de mitjas blancas a Pera Mulià per preu de dotze sous (b) 12s.
Item un tinter a Pera Samaner per preu de dos sous (mb) 2 s.
Item un vestit de un Ninjo Jesus, per preu de dos lliuras (mb) 2 ll.
Item un mocador a Francisco Mulià per preu de vuyt sous (mb) 8 s.
Item un parell de mitjas de estam a lo Sr. Alferes Albert per preu de una lliura dos sous (mb) 1 ll 2 s.
Item uns balons de panjo al Sr. Llorens Godo per preu de tres lliuras quatre sous (mb) 3 ll 4 s.
Item un parell de mitjas de seda negra a Don Miquel Raquena per preu de una lliura vuyt sous (mb) 1 ll 8 s.
Item una jupa a lo Sr. Llorens Godo per preu de tres lliuras dos sous (mb) 3 ll 2 s.
Item a lo Rnt. Dr. Paulí Solers un mocador negra per preu de catorze sous (b) 14 s.
Item dos parells de mitjas blancas a Don Miquel Raquena per preu de una lliura dos sous (b) 1 ll 2 s.
Item un parell de mitjas grans ambusadas a lo Sr. Alferes Albert per preu de una lliura (b) 1 ll.
Item una maleta gran a Miquel Vila per preu de quatre lliuras un sou (mb) 4 ll 1s.
Item un justacos de panjo al Sr. Llorens Godo per preu de deu lliuras (mb) 10 ll.
Item una barretina a lo Sr. Alferes Albert per preu de tres sous (mb) 3 s.
32 ll 13 s.
(223) Item una corbata a Vicens Martí per preu de vuyt sous y sis diners (mb) 8 s. 6.
Item dos parells de mitjas a Don Joseph Sardenya per preu de una lliura tres sous (b) 1 ll 3 s.
Item una maleta a lo Sr. Rector de Calella per preu de tres lliuras (mb) 3 ll.
Item una corbata a Don Francisco Salorma per preu de dos lliuras dos sous (mb) 2 ll 2 s.
Item una bolsa pentinera a Don Alexandro Nebot per preu de una lliura vuyt sous (b) 1 ll 8 s.
Item un bri de cu a lo Sr. Alferes Pizada per preu de catorze sous (b) 14 s.
Item dos calsotets a lo Sr. Llorens Godo per preu de una lliura onze sous (mb) 1 ll 11s.
Item un parell de mitjas a Joan Mestres per preu de onze sous y sis diners (b) 11s 6.

Item sinch parells de guants a Don Joseph Moja per preu de dos lliuras (b) 2 ll.
Item diset parells de peals a Joan Lavet per preu de una lliura catorze sous (b) 1 ll 14 s.
Item una capa de panjo blanc a lo Sr. Llorens Godo per preu de quatre lliuras quatre sous (mb) 4 ll 4 s.
Item una caxeta de olors a Francisco Lavall per preu de una lliura (b) 1 ll.
Item un parell de sabatas a Joan Lavet per preu de divuyt sous (mb) 18 s.
Item una bolsa cartera a lo Sr. Canonge Ramoneda per preu de vuyt sous y sis diners (b) 8 s 6.
Item una caixeta a lo Sr. Sacristà major per preu de una lliura vuyt sous (b) 1 ll 8 s.
Item una bolsa a Francisco Lavall per preu de set sous y sis diners (b) 7s 6.
Item un parell de sabatas a lo Sr. Llorens Godo per preu de dinou sous (b) 19 s.
23 ll 17 s.
(224) Item altre parell de sabatas a lo Sr. Llorens Godo per preu de dotze sous y sis diners (b) 12 s 6.
Item altre parell de sabatas a Joan Lavet per preu de dotze sous (mb) 12 s.
Item una parruca a lo Sr. Llorens Godo per preu de divuyt sous (mb) 18 s.
Item una ollera de llarga vista a Esteva Renovau per preu de catorze sous (b) 14 s.
Item un parell de mitjas dolentas a Anna Font per preu de tres sous y quatre diners (b) 3 s 4.
Item tres parells de peals a lo Rnt. Antoni Marques per preu de sinch sous (mb) 5 s.
Item una caps de palla a Joan Batista Prats per preu de vuyt sous (mb) 8 s.
Item una cota de xambra a Silvestra Teres per preu de setze sous (b) 16 s.
Item a Joan Batista Prats dos mocadors guarnits per preu de sinch lliuras (mb) 5 ll.
Item a lo Sr. Pera Alrra sis camissas, dos calsotets, quatre mocadors y dos barretinas de cotó per preu de vint y dos lliuras (mb) 22 ll.
Item a lo Rnt. Antoni Marques un mocador de seda negra per preu de catorze sous (b) 14 s.
Item a lo Rnt. Antoni Marques una medalla de plata estimada a catorze sous (b) 14 s.
Item a Lluys Verdaguer unas botinas per preu de dos lliuras (mb) 2 ll.
Item a Lucia Paraleda un estoig ab cullera y forquilla de plata de pes de tres onzas y quart, a raho de quinze reals la onza (mb) 4 ll 17 s 6.
Item a Lucia Paraleda tres gots de plata de pes de sis onzas tres quarts a raho de quinze reals la onza (mb) 10 ll 2 s 6.

Item a Martí Solers un crapàs de pluma per preu de tres lliuras (b) 3 ll.

53 ll 6 s 10.

(225) Item a Barthomeu Mas un sombrero per preu de una lliura quatre sous (b) 1 ll 4 s.

Item a lo Sr. Llorens Godó una capa de panjo blau per preu de vint lliuras catorze sous (b) 20 ll 14 s.

Item a lo Sr. Doctor Joseph Novellas una capsa de plata per preu de vuyt lliuras vuyt sous (b) 8 ll 8 s.

Item altre capsa de plata a Batista Escofet per preu de nou lliuras dos sous (b) 9 ll 2 s.

Item a lo Sr. Llorens Godó uns guants, alguns draps blanchs y altres cosas restants per preu de dos lliuras diset sous (mb) 2 ll 17 s.

42 ll 5 s.

Que bona plus danti et offerenti vendita fuerunt a dictis manumissoribus sive testamentarii dicti quondam Domini Domini Thomae Francisci de Pau, cum de eorum pretio mihi nottario infrascripto relationem fecit Isidorus Vert publicus auctionans Civitatis Gerundae in platea Caulis eiusdem Civitatis die vigesima quarta mensis Aprilis anno Dni. millesimo septingentesimo de quo fuerunt testes Dnus. Llaurencius Godó Civis honorarii Bar. et Ludovicus Verdaguer agricola et negociator omnes ville de Cadaques, ac Dr. Paulinus Solers Rector et nottarius publicus eiusdem villae qui de predictis predictam fidem facio.

ADG, ASMC, Paulí Solers, *Testaments 1 (1694-1709)*, f. 220-225.

